

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o realizácii celoslovenského testovania žiakov 9. ročníkov v základných školách v SR v školskom roku 2012/2013

Štátna školská inšpekcia kontrolovala dodržiavanie pokynov vypracovaných Národným ústavom certifikačných meraní vzdelávania (*d'alej NÚCEM*) na administráciu testov celoslovenského testovania žiakov 9. ročníkov (*d'alej T9-2013*) v **104** základných školách. V kontrolovaných subjektoch sa testovania zúčastnilo **3 850** žiakov 9. ročníkov ZŠ, z toho bolo **265** žiakov so zdravotným znevýhodnením (*d'alej ZZ*). Testovania sa nezúčastnilo **69** žiakov.

Realizáciu testovania zabezpečovalo v školách **120** koordinátorov a **419** administrátorov. Ustanovenie koordinátorov, výber administrátorov z hľadiska aprobácie a praxe, ich počet a preškolenie prevažne zodpovedali podmienkam, ktoré stanovil NÚCEM. Riaditelia ZŠ a školskí koordinátori v 5 subjektoch (*Trnavský, Prešovský a Košický kraj*) nepostupovali pri výbere školských administrátorov dôsledne podľa pokynov NÚCEM.

Zásielky testov boli všetkým školám doručené úplné, neporušené a včas. Pokyny a odporúčané časové harmonogramy otvárania testových zásielok boli vo väčšine ZŠ dodržané. V 3 školách (*Trenčiansky, Trnavský a Prešovský kraj*) nedodržali osobitne stanovený časový harmonogram otvárania testových zásielok. V jednej ZŠ nebol dodržaný časový harmonogram otvárania testových zásielok, nakoľko testy boli uzamknuté v trezore, ktorý sa z technických príčin nedal otvoriť v určenom čase. Časový harmonogram otvárania testových zásielok pre žiakov so zdravotným znevýhodnením nedodržali v 2 školách. V Trnavskom kraji, boli zaradení v skupine s ostatnými žiakmi a postupovali podľa časového harmonogramu intaktných žiakov. V Prešovskom kraji neotvorili včas zásielku určenú pre žiaka so zdravotným znevýhodnením, testy z oboch predmetov určené pre žiaka so ZZ (*1. stupeň obmedzenia*) boli otvorené až v čase prestávky pred písaním testu zo slovenského jazyka a literatúry, žiak riešil test z matematiky pre intaktných žiakov (*koordinátor si nevšimol test z matematiky určený pre žiaka so ZZ, ktorý bol umiestnený pod testom zo slovenského jazyka a literatúry*). Podľa doručenej zásielky mal písať *formu B* pre žiakov so zdravotným znevýhodnením. Obsah testu z matematiky testovanej *formy A* bežnej triedy bol totožný s obsahom testu testovanej *formy B* pre žiakov so ZZ a žiakovi boli vytvorené podmienky v súlade s pokynmi NÚCEM (*žiak mal predĺžený čas a pracoval v samostatnej triede*). Časový harmonogram testovania, vrátane časového harmonogramu testovania pre žiakov so ZZ, bol vo väčšine škôl dodržaný. Problémy sa vyskytli v dvoch ZŠ (*Trenčiansky a Trnavský kraj*), pre vyššie uvedené dôvody. Odporúčaný počet žiakov v skupinách bol v kontrolovaných školách dodržaný, v dvoch subjektoch z organizačných, z personálnych a z priestorových dôvodov požiadali OŠ ObÚ o výnimku, ktorá im bola povolená.

Rozdelenie žiakov so zdravotným znevýhodnením podľa stupňa obmedzenia a druhu postihnutia, nebolo zabezpečené v 3 subjektoch (*Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj*). V škole v Banskobystrickom kraji žiaci 1. a 2. skupiny obmedzenia boli zaradení do jednej testovacej skupiny. Jeden žiak so ZZ v Prešovskom kraji písal dobrovoľne test len z matematiky, bol zaradený v skupine spoločne s intaktnými žiakmi, pričom čas na testovanie bol dodržaný v súlade s pokynmi NÚCEM. V prevažnej miere koordinátori vytvorili pre žiakov so zdravotným znevýhodnením vhodné pracovné podmienky, zabezpečili pomoc asistenta, špeciálneho pedagóga a umožnili žiakom používať povolené kompenzačné

pomôcky. V Košickom kraji jedna škola do 1. skupiny obmedzenia prihlásila a zaradila žiakov so ZZ, ktorí nemali mať upravené podmienky na vykonanie T9-2013 (*neboli vzdelávaní formou školskej integrácie podľa IVVP*). Podľa vyjadrenia riaditeľa školy rodičia s ich integráciou nesúhlasili.

Testovanie sa realizovalo prevažne vo vhodne vybraných a pripravených triedach. Pre jednotlivé skupiny žiakov boli na dverách tried umiestnené zoznamy, výnimočne neboli vypracované. Školskí koordinátori pripravili pre žiakov, ktorí ukončili testovanie skôr, zberné triedy, zabezpečili pedagogický dozor. V troch školách boli zistené nedostatky (*Trnavský a Prešovský kraj*). V jednej ZŠ pre testovanie žiakov so ZZ nebola pripravená samostatná trieda a nebol im pridelený administrátor, v ďalšej nebol k dispozícii zasadací poriadok, podľa ktorého by žiakov usadili a nebola určená zberná trieda, do ktorej po skončení vypracovávaní testu (*pred uplynutím stanoveného času na jeho vypracovanie*) mali žiaci prejsť. V ZŠ v Prešovskom kraji boli lavice pevne ukotvené, nebolo možné zoradiť ich podľa schémy v pokynoch.

Administrátori pridelení ku skupine žiakov vo väčšine škôl dodržali úlohy a povinnosti stanovené NÚCEM-om. Konkrétne problémy, ktoré narušili objektivitu testovania sa vyskytli v Prešovskom kraji, kde testovú formu v odpovedových hárkoch vyplnili administrátori a počas testovania matematiky sa nenachádzali všetky testy z matematiky v učebni, kde prebiehalo testovanie. Pravidlá administrácie testov boli v prevažnej miere dodržané, žiaci boli oboznámení so spôsobom zapisovania odpovedí do odpovedových hárkov aj s možnosťou opravy chybného zápisu. Problémy sa vyskytli v Trnavskom kraji, kde administrátori v priebehu testovania nepostupovali v súlade s pokynmi (*nezabránili vstupu do učebne nepoverenej osobe - kameraman natáčal žiakov počas testovania z maďarského jazyka a literatúry; v jednej skupine z matematiky neposkytli žiakom úplné pokyny k testovaniu; nevyčlenili samostatnú učebňu pre žiakov so ZZ, neurčili administrátora, nedodržali časový harmonogram otvárania zásielok s testami a administrácie testov; administrátorka neprečítala úvodný text testu z matematiky, zadala len neúplné pokyny, úvodný text prečítala až po upozornení a jeho dodaní; po zadaní pokynov k testu z matematiky opustila triedu na 20 minút, dozor nad žiakmi v tom čase vykonávala koordinátorka a riaditeľka školy*). Žiaci mali čas na oboznámenie sa s testom, mali pripravené označené papiere na pomocné výpočty s výnimkou jednej školy v Trnavskom kraji (*papiere na pomocné výpočty neboli označené v súlade s pokynmi - chýbalo meno žiaka a kód skupiny*), náhradné perá, ceruzky, rysovacie pomôcky, kalkulačky. V priebehu testovania sa v školách nevyskytli takmer žiadne problémy, ktoré by narušili objektivitu testovania s výnimkou vyššie uvedených, kde administrátori nepostupovali v súlade s pokynmi.

Po ukončení testovania administrátori zozbierali odpovedové hárkky a následne ich uložili na vopred určené bezpečné miesto v riaditeľni školy. Pedagogický dozor počas prestávok bol vo väčšine škôl zabezpečený, problémy sa vyskytli v školách v Trnavskom kraji (*počas prestávok bol zabezpečený pedagogický dozor, avšak počas testovania nebol zabezpečený stály dozor na chodbách, priebežne ho zaisťovala koordinátorka; vedenie školy ako dôvod uviedlo potrebu zabezpečenia vyučovania ostatných žiakov; pedagogický dozor nebol určený, riaditeľka to zdôvodnila tým, že v čase testovania sa v škole nevyučovalo a nebol potrebný*).

Problémy s účasťou na testovaní sa vyskytli v Žilinskom a Prešovskom kraji (*neskorý príchod jedného žiaka do triedy – meškanie 8 minút; 3 žiaci sa testovania nezúčastnili bez udania dôvodov*). V sledovaných subjektoch po ukončení administrácie testov vypísali koordinátori v prítomnosti riaditeľa školy, školských administrátorov a nestranných pozorovateľov protokol o príprave a priebehu certifikačného testovania a pripravili spätnú zásielku na odoslanie. Priebehu testovania v 104 základných školách sa celkovo zúčastnilo 375 zástupcov, z toho boli, okrem školských inšpektorov, zástupcovia KŠÚ a zriaďovateľov (312), rady školy (40), rady rodičov (23). Zástupcovia zriaďovateľov, rady rodičov a rady

školy sa v prevažnej časti škôl zúčastnili iba otvárania prvých testových zásielok a kontroly prevzatia testov.

Iné zistenia

- Medzi vykonanými inšpekciami v tomto školskom roku bolo 10 inšpekcií v ZŠ, kde v predchádzajúcom školskom roku boli zistené nedostatky. Zistenia z tohto školského roku preukázali v 8 subjektoch odstránenie nedostatkov pri vytváraní podmienok a realizácii T9-2013, v 2 problémy pretrvávali.

Trnavský kraj

- Administrátorom pre žiakov so ZZ bol určený nepedagogický zamestnanec školy.

Nitriansky kraj

- Školská koordinátorka pri balení materiálov, vložila odpoved'ové hárky z matematiky, slovenského jazyka a literatúry do jednej bezpečnostnej obálky. Pri balení zabudla priložiť čestné prehlásenie školskej administrátorky, preto jednu bezpečnostnú obálku otvorila. Späťne ju už nemohla použiť, preto na odoslanie odpoved'ových hárkov z obidvoch predmetov použila druhú bezpečnostnú obálku. Školská koordinátorka si nevšimla pokyn, že čestné prehlásenie administrátorky sa neposiela v bezpečnostnej obálke.

Banskobystrický kraj

- Škola pri zaradení žiaka so ZZ do 2. skupiny obmedzenia nerešpektovala odporúčanie zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, ktoré odporúčalo zaradiť žiaka do 1. skupiny obmedzenia.

Košický kraj

- V 3 školách bol počet osôb na vykonávanie externého dozoru nižší ako počet testovaných skupín. V dvoch z nich boli do 1. skupiny obmedzenia zaradení iba 1, resp. 2 žiaci so ZZ, v jednej bolo pre uvedených 7 testovaných skupín poverených úlohou externého dozoru 6 pedagogických zamestnancov z iných základných škôl.

Záver

Vo väčšine kontrolovaných škôl riaditelia a koordinátori postupovali pri príprave testovania podľa pokynov pre koordinátorov a administrátorov vydaných Národným ústavom certifikačných meraní vzdelávania. V 5 subjektoch, čo predstavuje 4,8 % zo 104 sledovaných škôl, nepostupovali pri výbere školských administrátorov a ich školení podľa stanovených pokynov. Usmernenie k otváraní testových zásielok a určené časové harmonogramy boli vo väčšine škôl dodržané. Koordinátori a administrátori v prevažnej miere postupovali pri administrácii testov podľa stanovených pravidiel. Nedostatky zistené v niektorých z kontrolovaných škôl súviseli s neakceptovaním alebo s nedôsledným oboznámením sa riaditeľov škôl, koordinátorov, administrátorov s príslušnými pokynmi. Riaditeľom 11 škôl, v ktorých boli zistené nedostatky, boli Štátnou školskou inšpekciou uložené opatrenia, z nich dvom zriaďovateľom boli zaslané písomné upozornenia na závažné nedostatky.